

ХАВАР

Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги наشري

• 1992 йил мартдан чиқа бошлаган

• 1993 йил, 22 январь № 4 (43) •

Баҳоси 5 сўм.

Ўзбекистоннинг халқаро телефон алоқаси тизимларига қўшилши жумҳуриятимиз иқтисодий ва маданий ҳаётида муҳим ўрнини эгаллади. Эзгу ўй-ниятларнинг амалий тадбири сифатида юзага келган «Ўздунробита» қўшма корхонаси ҳозирдавоқ халқаро теле-

фон хизматидан ўз мижозларини баҳраманда қила бошлади.

Суратдаги дилбар қиз мўъжазгина радиотелефон ёрдамида янги хизмат туридан фойдаланмоқда.

Суратнам Ф. ШАРАФУТДИНОВ

БУГУНГИ СОНДА:

- АЛОҚА ХАРИТАСИДА ЯНГИЛИК
- БИРОВГА КУНИНГ ҚОЛМАСИН
- ОҚ КАБУТАР... УРУШ ҚУШИ...
- ҚАЛОВИНИ ТОПСА...
- ЎЗБЕК УЛУСИ

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

- АЛОҚА ТАРИХИДАН
- ЯНА ДАВЛАТ ТИЛИ ХУСУСИДА
- ОДОБЛИ БУЛИШ САБОФИ
- ЯНГИ РУКН: ЎЗБЕКНИНГ ГАПИ ҚИЗИҚ...

ҲАМКОРЛИК ДАВОМ ЭТАДИ

1993 йилнинг 12—13 январда Москвада алоқа сўхасидаги ҳудудий ҳамкорлик (АСХХ) доирасида МДХ алоқа маъмуриятлари Бошлиқлар Кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Мажлис ишида мустақил давлатлар ҳамдўстлигига кирувчи барча мамлакатлар Алоқа вазирлари, шунингдек, Болтиқбўйи давлат вакиллари (кузатувчилар ҳуқуқида) иштирок эттишди.

Берча жиддий йиғинлардаги сингари, мазкур мажлис арафасида ҳам АСХХ Ижроқўми ўз таркибига кирувчи барча жумҳуриятлар Алоқа вазирликларига муҳокамага қўйилиши мўлжалланган масалалар бўйича келишув ва қарорлар лойиҳаларини тартатган эди. Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлигида бу ҳужжатлар махсус текширувдан ўтказилиб, вакилларнинг Москва сафари олдидан чиқарилган йиғилишида чуқур таҳлил қилинган, билдирилган эътироз ва таклифлар ҳар томонлама ўрганиб чиқилди. Москвада бўлиб ўтган икки кунлик мажлис давомида МДХ Алоқа вазирликларининг раҳбарлари қатъий ҳамкорлик асосида, томонлар вазиятини тўғри тушунган ҳолда тортишувлар, билдирилган кескин мулоҳазаларга қарама-дан, кун тартибига қўйилган масалаларни тўлиқ муҳокама қилдилар, асосийси — уларнинг кўпчилиги бўйича мувофиқ қарорлар қабул қилинди. Йиғилишда амалдаги почта ва телефон-телеграф, радиотелевизион тармоқлари айна маҳалда олиб бораётган ҳамкорлик тадбирлари маъқулланиб, ҳамдўстлик давлатлари орасидаги иқтисодий ва сийсий алоқаларни соқлаш ва мустақамлашга кўмаклашувчанлиги тўғрисида бу борадаги ишларни бундан кейин ҳам давом эттиришдан иборат бўлган ягона хулосага келишди.

Аммо айтиб ўтиш лозимки, баъзи ҳудудларда умумий алоқа тармоқларидан чиқиб, ўз алоқа тизимларини алоҳидлаштиришга, шаҳарлараро ҳамкорликдан халқаро принципларга ўтишга томон интилишлар бўлмоқда. Соҳадаги бир-бирига боғлиқ томонларнинг ажрелиш йўлидан борини катта йўқотишларга олиб ке-

лиши мумкинлиги ҳозирга келиб маълум бўлиб қолди. Оқибатда турли хил мушкулликлар, мувофиқликнинг йўқолиши, аҳолининг тармоқ фаолиятига муносабатиде кевексиз кескинлашувлар содир бўлмоқда. Алоқа хизматиға биргина тариф нархларининг ошиши одамларда, мижозларда тушунмовчилик ҳолларини тугдирди. Ҳозир хатлар, шовшинчиомалар жўнатилиши, шаҳарлараро телефон алоқалари битта йўналишда ҳар хил нарх билан баҳоланмоқда. Бу ҳам етмагандек, икки давлатдаги хизмат нархлари орасидаги фарқ ўн баробаргача бормоқда. Бир жиқатдан бунга сабаб қимматчилик эканлиги кўрсатилиши мумкин. Чунки амалда МДХ давлатларининг барчасида пулнинг курси, баҳолар даражаси, иш ҳақи тўловлари турличадир. Шунинг учун ҳам Ўзбекистонда баъзи хизмат нархлари ҳукумат томонидан тартибга солинади. Шунинг таъкидлаш лозимки, республикада шаклланган хизмат тарифларининг ақсарияти нафақат МДХ жумҳуриятлари ичиде, балки даражаси жиқатдан дунё бўйича ҳам энг пастлиги билан ажрелиб туради. Бу эса аҳоли манфаатлари бозор иқтисоди шароитида етарлича ҳимоя қилинаётганидан дарек беради. Алоқа соҳаси миллион сўмлаб зини кўраётган бўлсин, тармоққа моддий фойда келмаётган бўлсин, аммо алоқа хизмати турлари одамлар етишшини фақат орзу қилмайдиган воситегача айланмаслиги лозим. Бошқа мамлакатлар — республикаларда вазият ҳам бошқача. Масалан, баъзилар телефон алоқаси бўйича халқаро кодларга эга бўлишга шовшилшмоқда. Эга бўлишди ҳам, аммо бу кодлар Ўзбекистоннинг халқаро алоқа бўйича собиқ СССРдаги автоматлашган ягона алоқа тизимида фойдаланаётган кодларга мосдир. Дунёнинг исталган бурчегндаги мижоз, айтийлик, Литвадаги телефон рақамини теврейтиб Тошкентга «тушиши» мумкин. Ўзбекистоннинг «миллий» код рақами «371». Аммо Литванинг халқаро коди ҳам худди шунинг ўзиндир. (халқаро алоқа бўйича Тошкентга телефон қилишда олддин «7» рақамини териш лозим).

(Давоми 2-бетда)

Ушбу суратда алоқа бўлимининг илгор ходими Замира Мирзоевани иш устида кўриб турбасиз.

Суратчи Ф. ШАРАФУТДИНОВ

Пойтахтдаги 52-алоқа бўлими кўп йиллардан буён аҳоли, ташкилот ва корхоналарга хизмат кўрсатиб келмоқда. Жамоа 1990 йилдан хўжалик ҳисобида фаолият кўрсатмоқда.

ҲАМКОРЛИК ДАВОМ ЭТАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бундан кўриниб турибдики, соҳадаги ишлар албатта қатъий мувофиқлаштирилиши, АСХХ доирасида бир тўхтабга келиш талаб қилинади. Навбатдаги мажлис юқоридаги муаммоларга етарлича аниқликлар киритди. Кўплаб масалалар ечимини ойдагилади. Энди амалий тадбирларга кенг йўл очилмоқда.

АСХХ ишида Ўзбекистондан вакил сифатида Алоқа вазирининг биринчи муовини Т. Ғ. Раҳимов иштирок этди. Вазир муовинининг хабар беришича, мажлисда 20 та масала муҳокама қилиниб, уларнинг кўпчилиги бўйича тегишли қарорлар қабул қилинган. Улар жумласига АСХХ аъзоларининг (уларнинг умумий сони 13 та — Қирғизистон ва Покистон вакиллари мажлисда иштирок эта олмади) давлатлараро почта алоқаси соҳасидаги фаолиятларини мувофиқлаштириш, давлатлараро даражада вақтли матбуот нашрларининг тарқатиш принциплари, кабел саноатининг алоқа тармоқлари учун керакли маҳсулотларни ишлаб чиқиши, жумҳуриятларга жўнатиши ва янгиларини жорий қилиши, илмий тадқиқот фаолиятини молиявий таъминлаш, Ерниинг сунъий йўлдошлари ёрдамида олиб бориладиган телекўрсатувларни ҳар бир МДХ мамлакатида йўлга қўйишни ташкил қилиш бўйича техник қарорни тасдиқлаш ҳақидаги битимлар кирди.

Мазкур битим ва келишувларининг амалий кўчга эга бўлиши МДХ мамлакатлари ҳукумат ва давлат раҳбарларининг Минскдаги учрашуви натижаларига боғлиқ. Чунки келишувларининг деярли кўпчилиги пул, маолия масалаларига бориб тқолади. Шу тўғрисида ҳам Кенгашда фуқаролар пул юбортмаларини давлатлараро алмашиш бўйича келишувни вакиллар имзоламадилар.

Умуман айтганда, йилнинг дўстона, ҳамкорлик руҳида ўтди.

А. КУДИНОВ

«Союзпечать»нинг вориси бўлган «Росвязьинформ»нинг турли нашр таҳририятлари ва обуначиларини ишонтиришига кўра, обуна қилиш ва нашрларни обуначиларга тарқатиш алоқа ташкилотларига жуда қимматга тушади.

Аммо буни қарангки, Новосибирск шаҳрида обуна нархини ўн беш-йигирма фоиз камайтиришга қодир бўлган киши топилди. Узининг кўпчилик тавakkалчиликка йўлган ниятини амалга ошириш учун у «Стайер» номли обуна-улгуржи ва реклама матбаачилик агентлигини ташкил қилди.

Агентлик кейинги йиллар ичида оғ мashaққатли кечган ҳозирги обуна «кампания»сининг оғир босимига қандай дош берганлиги тўғрисида мазкур алоқа ташкилотининг биринчи директори (ва ташкилотчиси) Александр Шацкий «Российский вестник» газетаси муҳбирига қуйидагиларни гапириб берди.

Маълум бўлдики, «Стайер» кўп қиррали фаоли-

ятини арзонлаштириш ва почта хизмати сифатини ошириш мақсадида ўзига хос услубни топиб, уни амалда қўллай олган. Гап шундаки, собиқ «Союзпечать» таркибида обуна ва нашрларни тарқатиш хизматини иккита агентлик

ҚАЛОВИНИ ТОПСА...

бажарар эди. Тарқатиш ишларини почта хизмати бажара туриб, алоқа соҳасини реклама қилиш эса газета, журналларнинг ўзига топширилган эди. — Биз рекламани обунадан, обунани бўлса — нашрларни обуначиларга ва чанана савдода тарқатиш ишидан ажратмасликка муваффақ бўлдик. Сизни газетга обуна қил-

• Сизга қандай хизмат кўрсатишяпти?

БИР КАСБДА 32 ЙИЛ

Дариконинг каттаю-кичик тўрткўллик бирдек ҳурмат қилади. Ўз ишининг моҳир устаси, камтарин, элсевар инсон ва серфайз хонадон соҳибаси Д. Йўлдошева Нукусдаги Пушкин номли ўрта мактабни тамомлагач, ўқинини Тошкентдаги алоқа ходимлари тайёрловчи билим юртида давом эттирди.

У меҳнат фаолиятини 1960 йили Нукус педагогика институтини қошидаги алоқа бўлими оператори вазифасида бошлаган. Тез орада касбига бўлган ҳурмати, чексиз муҳаббати, ҳалоллиги ва тиришқоқлиги натижасида жамоага таълим.

Тақдир тақозоси билан ўқитувчи Э. Зарифовга

турмушга чиқиб, Тўрткўл шаҳрига кўчиб келди. Ишнинг шаҳар алоқа бўлимида давом эттира бошлади. Мана 32 йилдирки, бир соҳада ишлаб келаётир. Меҳнат фаолияти давомида тажрибали алоқачи кўлаб шогирдлар етиштирди.

Оилада 3 ўғил ва 4 қиз воёга етаётир. Унинг фарзандлари турли соҳаларда самарали меҳнат қилишмоқда. 60 ёшни қоралаб қўйган Дарико Йўлдошева айни шу кунларда ҳам ҳормай-толмай элга хизмат қилаётир.

А. БЕКЧОНОВ,
Қорақалмоғистон мухтор жумҳуриятида хизмат кўрсатган журналист

борган сари қимматлашаётган реклама масаласини ҳам осон ҳал қилишди. Рўёномалардан бири «Стайер» эълонлари учун ҳар ҳафтада бир мартаба ўз саҳифаларидан бирини ажратишга қарор қилди. Сандан уғина, мейдан бугина деганларидек, «Стайер» ҳам шу газетани тарқатиш харажатларини илоҳи борича камайтирди. Илож қанча, бозор, бозор.

Яқин орада «Стайер» агентлиги ўзининг ҳафтлиқ нашрини чиқара бошлади. Янги ташкилотнинг самарадорлигини билган корхона ва муассасалар ҳам почта ишини янгитдан ташкил қилишга баҳоли қудрат ёрдам беришмоқда.

Ҳозирча янги алоқа корхонаси бир ярим миллионли Новосибирскда фаолият кўрсатиш билан чекланмоқда. «Стайер» агентлигининг келажак режаси рақобатчиларни — давлат алоқа агентликларини енгиб, ўз таъсир доирасини янада кенгайтиришдир.

Ф. МАМАРАСУЛОВ
тайёрлаган

ХАЙРЛИ ИШГА НЕ ЕТСИН?

ТОШКЕНТНИНГ ЧИЛОНЗОР НОХИЯСИДА
ЯНГИ АЛОҚА БЎЛИМИ ИШГА ТУШИРИЛДИ

Домбравод, Мевазор даҳалари ва Нақшошлик маззаси аҳолисининг талабига мувофиқ очилган 175-алоқа бўлими қисқа вақт ичида ўз ишини йўлга қўя олди.

Бўлимда фуқароларга почта алоқаларининг барча тури шаҳарлараро телефон бўйича хизмат кўрсатишмоқда. Халқаро почта ва телефон алоқаси ҳам жорий этилган. Алоқа бўлимига тажрибали почта хизматчиси Лида Исмоилова бошчилик қилмоқда. Ун икки йиллик меҳнат фаолияти давомида орттирган тажрибаси янги иш жойида ҳам ўз самарасини бермоқда. Бўлим хизматчилари ишга уюшқоқлик билан ёндошиб, ҳар куни 40-50 мингтага сифатли хизмат кўрсатмоқдалар.

Олдинкига қўйган мақсадларимиз катта, — дейди бўлим бошлиғи Л. Исмоилова. — Яқин орада бўлимининг хўжалик ҳисобига ўтказишни режалаштирляимиз. Бўлимимиз қошида Чилонзор алоқа тармоғининг бошлиғи С. Содиков ташаббуси билан музлатгичларни таъмирловчи

устахона очганмиз. Агар хўжалик ҳисобига ўтиса, бир қанча хайрли ишларни амалга оширишқимиз. Жумладан, Домбравод даҳасининг янада кенгроқ қисмига хизмат кўрсатишни ўз зиммасига олмоқчимиз. Айтишми мумкинки, авваллари нафақасини олиш учун анча масофага қатнашган қариларнинг мушқули енгилашди. Бундан ташқари, ишлаб чиқаришда банд бўлган аҳолининг шароити ва талабларини ҳисобга олиб, иш вақтинини узайтирмоқчимиз.

Олдинкига турган муаммолар ҳам йўқ эмас. Шаҳарлараро телефонлар сонини яна иккитага оширишқимиз. Телефон алоқасини таъминловчи оператор ҳам зарур. Жўнатмалар учун ёғоч кўтилар таъмирга бюуртма берганимизга ҳам анча бўлди.

Хулоса қилиб айтганда, мақсадимиз — элнинг оғирини енгиш, узогини яқин қилишдан иборат.

Ф. ҲОШИМОВ

ФАРҒОНА ЖАҲОН АЛОҚА ХАРИТАСИДА

тахт вилояти аҳолисининг ярим миллиондан ортинга жаҳоннинг кўпгина мамлакатлари билан автоматик телефон алоқасига чиқини имконига эга бўлган эди. Энди бўлса фарғоналикларнинг ҳам қувончига қувонч қўшилди. Фарғона шаҳарлараро телефон станцияси бошлиғи Виктор Александрин шаҳарнинг 50 минглик алоқа тармоғи 1993 йил 16 январидан халқаро автоматик телефон алоқаси тизими хизматидан ўз мижозларини баҳраманд қила бошлаганини хабар қилди. Бундан кейин келишилган халқаро кодлар ёрдамида жаҳоннинг деярли барча мамлакатларига қўнғироқ қилса бўлади. Телефон чамбарининг

аввал «8», сўнгра «10» рақамлари терилгач, минглаб чақиримлар оша, денгиз ва уммонлар, тоғу-биёбонлар оша турли қитъалардаги биродарларнинг дўстона суҳбат қуриши, донимий мулоқотда бўлишлари таъминланди. Сисётчилар ва ишбилармонлар, оддий кишилар ҳозирда ноқ бир лаҳзада жаҳон билан боғланиб, биродару ҳамкасб-

К. ТўЛАГАНОВ

КҮНГИЛГА САФАР САОДАТИ

Мактублар... Биз ўз ёшлик эхтиросларимизни қорғозга тўкиб, ишқий мактублар битамиз. Бу кўнгилга яқин машғулот. Чунки ўртада СОҒИНЧ туйғуси қўшилиб, қалбимизни қитқиллайди, руҳимизга титроқ солади. Аскарнинг мактубида ҳам шу туйғу шобан акс этади. Муҳожирлар мактубида ҳам соғинч алангаси...

Баъзан хайрият, шу туйғу бор экан, кунларимиз файзли, ҳаётимиз чароғон, деб ўйлаймиз. Шу бебаҳо туйғунга инъом этган ярагувчида беҳад миннатдор бўламиз. Баъзан узун тунлар ёстиқ қучоқлаб, севгилисини соғинаётган йигитга қараб ачинамиз. Шу соғинч ҳам бор бўлсин-да...

Ҳажр, ҳижрон, соғинчни кўнгилда пайдо қилиб, икки қалбнинг бир-бирига мактублар битишига сабаб бўлган туйғу-ишқ, муҳаббатдир. Ишқ, ҳурматли домламиз Намжиддин Комилов айтганларидек, дўстлик туйғусининг олий даражага кўтарилиши, дўст орқали маърифатни, илоҳини севishi. Ишқ мингта каъбадан ҳам юксак саналган инсон қалбини ёндириб, ўз ўтида қўйиб сабот, матонат, бардош каби туйғуларни ўзинга ошно тутлади. Ҳижрон алангаси

тушган кўнгилда ишқ жазавага тушади. Қийноқ ва ададсиз руҳий азоблар ошиқнинг қўлига қалам тутқади. Ширин орзиқиш, соғинчнинг майин шўъласи сабаб йигитнинг туйғуларни қорғозга тома бошлайди. Ишқ кишини муруватта, инсоф ва адолатга ошно этиши боис, йигитнинг қалби эзгу ҳисларга тўлиб боради.

Ишқий мактублар соғинч ва қайғу меваси. Бу азалий эътироф. Зеро, инсон намоли ҳам шу икки туйғудан айро ҳолда кечмайди. Соғинчдан қайғу экинлари келгани каби, қайғу ҳам киминдир, ниманидир беҳад соғинишдан пайдо бўлади. Одам соғинганда ёки қайғу чекканда қўлига қалам олади. Қалам ва қорғоз кўнгил билан сирлашиш учун бир восита.

Одатда севишганлар мактубида инсон қалби манзарасининг тиниқ акси тушиб қолади. Қорғозга тўкилган қалб титроқларини тингларкан, йигит ёки қиз бу гўзал манзарадан ҳаволат топиб, шу лаҳза севгилис қалбини, умрининг бир бўлагини, руҳининг моддийлашган шақлини кўриб тургандек бўлади гўё. Ҳар лаҳза — мангулик. Демак, мактубларда инсоннинг бир лаҳзалик умри муҳрланган

бўлади.
Бир кун ўтар сен кетгандан сўнг,
Танҳоликнинг биринчи кунини.
Иккинчи кун нималар бошлайди кутлмаганда,
Учинчиси зўрга оқсоқлашиб келар ойнам олдига,
Тўртинчиси ўтмас, оёқлари йўқдир тўртинчи кунининг.
(М. СОЛИХ)

Шу бир лаҳзалик умрда инсон ўз қалби билан сирлашиб, мактуб битар экан, яна қандай ҳолатни бошдан кечирадиган? Соғинч, аламини, изтиробимиз? Эҳтимол, Лекин яна бир нарсаси борки, ўзи билан тўқнаш келиш ҳолатидир. Бир лаҳзалик муддатда йигит севгилисига мактуб битар экан, ўз қалбига, қиёфасига юзмаюз келади. Фақат соғинч тўла мактубгина баъзи онларда инсоннинг қалбидек эътибордан четда қолган, маънавий одамдек назардан соқит қилинган фазовий неъматни бот-бот ёдга туширади. Йигит ҳар гал қўлига қалам олар экан, эзгу туйғуларни дўст тутиб, ўзидан ёмон хислатларини нарига сура бошлайди. Чунки ишқий мактублар кўпинча эхтирос алангасида, эзгулик ва адолат тарозуси-

га тортиб ёзилади. Инсоннинг қимматларида нафақат ишқ, соғинч, қайғу, алам, ҳатто биз унча эътибор бермайдиган мактублар ҳам ўзинга ҳрс ўрни тутати. Буюк инсонлар кўпга хат битишганда нимага интилишган? Табиийки, қалб осойишталигига. Инчунин бугун биз Ф. М. Достоевский ёзишларини ўқисак, бир безовта қалбнинг осойиш бўлаётган садосини эшитгандай бўламиз. Шундай экан, ишқий номалар севишганлар қалбига малҳам бўлиш билан бирга, оройиш ва осойиш келтиради.

...Соғинч қийнайдми. Ишқ ёндирди, қайғу азоб беради. Иложсиз ҳолда кўнглингизга қалам оласиз-да, хат ёза бошлайсиз: «Салом! Сени соғиндим, севгилим. Кел, бир дам бўлсин қалбим уйини нурафшон қил...» Бўлмайди, бошқачарок, ҳаётингиз ёзмақчи бўласиз. «Гулим, мени кечир! Кеча сени ноўрин хафа қилдим. Тушун, мен ўзимни шу кунларда ёмон ҳис қилмаман. Ҳеч нарсаси кўнглимга сиғмайпти. Қайқадир... Кетиб қолгим келади». Йўқ, бошқача, янгича... «Севгилим, эшит, мана бор ҳақиқат: мен ўзимни тушундим».

Мактубларда муҳими — туйғу, қалб ҳарорати. Муҳими — ўзингиз халос қилмоқ. Муҳими — севгилингизга ўзингиз тушунтирмоқ. Муҳими — соғинч, қайғу, изтироб ичиде ўзингизни танимоқ. Бу бир латиф ҳодисаси, мезони — поклик. Бу бир покликни, илоҳ нурига чулганган. Мактублар эса нур тўла кўнгилга саодатли сафар демакдир.
Юсуф РАСУЛ.

ОҚ КАБУТАР — УРУШ ҚУШИ...

Франгистон каптарбозларининг барчаси (улар оз эмас — 30 минг киши) давлат мудофаа ва ички ишлар вазирликлариде ҳисобда турришдан ҳамма ҳам хабардор бўлмас керак. Бу деган сўз — факулдада вазият юзага келганда кабуларлар франг ҳарбий лашкарларининг заҳира қисми сифатиде урушга... сафарбар қилинади.

Ҳап шундаки, асримизнинг 60-йилларигача минглаб кабуларлардан француз қўшинларида энг ишончли почтачилар сифатиде ҳарбий мақсадларда фойдаланилган. Ҳатто каптарбозлар тайёрловчи махсус ҳарбий билим юрти ҳам бор эди. Маълумки, соатига 120 километр тезликда учувчи бу қуш минг километрдан зиёд масофани бетини босиб ўтишга қодир бўлганлиги туфайли биринчи ва иккинчи жаҳон урушлари даврида ҳарбий ҳаракатларда асқотган. «Жасур» лақабли бир кабуларга одамлар салкам сиғинишган. Боси — у ўша муҳим жанговар тошириқни бемалол бажариб қайтган. «Жасур»нинг табиий ўлимидан кейин унинг куририлган танаси Париждаги ҳарбий музейдан, кейинчалик эса махсус кабуларлар музейидан фахрли ўрни олган.

Французлар 1952 йили Франция коммунистик партияси раҳбарларидан биринчи Жақ Дюкло билан бўлган жанжалли ҳодисани ёдга олишни яхши кўришадми. Ўша маҳаллар «совуқ уруш» хавфи кучайганлиги сабабли Парижда урушга қарши намоиш ўтказилаётган эди. Ж. Дюкло мамлакат парламенти депутаты бўлишига қарамасдан (балки шунинг учун) йигини иштирокчиси сифатиде қамоққа олинади. Текширув пайтида унинг машинасидан иккита ўлик кабулар жасади топилиган. Оқибатда ФКП раҳбари ўзини ҳар қачна оқламагани, «давлат хавфсизлигига суиқасд» қилган шахс сифатиде қамоқда ўтириб чиқади.

Албатта, кониот йўлдош алоқаси сингари янги-янги алоқа воситаларининг кашф қилиниши кабуларлардан уруш воситаси сифатиде ёхуд бошқа ҳарбий мақсадларда фойдаланишим борган сари чекламоқда. Шунга қарамасдан Париж яқинидаги Валерсен тоғда қурилган махсус каптархонада 150 та кабулар ҳарбий хизматни ўтамоқда. Бундан ташқари, тинч ҳаётда ҳам кабуларлар хизматидан ҳали воз кечилгани йўқ. Улар қитъа ва оролар орасидеги энг тезкор алоқачи сифатиде оддий одамларга беминнат хизмат қилишмоқда.

МАКТУБ ЎРНИДА

...Шундай, дўстим. 70-йилларда бизнинг қишлоғимиз ҳам телефонлаштирилганди. Кейин бузилди, симлари узиб ташланди. Эсламан, бола эдим, ҳар ким ўз уйидеги телефон апаратыни рўмолларга тутиб, чордоқларининг шифтига осиб қўйишди. Мана, 20 йилга яқинлаштирдики, бу телефонлар чанг босиб, ранги унққан рўмолларнинг умрига зомин бўлиб, тушида кўпқарида чапайган тойчоқ каби ўтмиш кунларини туш кўришгани кўришган. Шундай қилиб десангиз, дўстим, бизнинг юрт ҳам бир пайтлар жаннатмақон гўшага айланган! О, у пайтларни эсламай. Нимасини айтасиз, қатор симёғочларда йўл ёқасидан қишлоғимизгача тортиб борилган, одам ҳавас қилгудек даражада гўзал симларни биз — мактаб ўқувчилари мароқ билан эслаймиз. Эҳ, нимасини айтасиз... Тезак ёқиб овқат пишириладиган қишлоқда ногаҳон замонавий алоқа қурилмалари ўрнатилиб қолса нима бўлади? Йўқ, мен асло ўша пайтда телефон билан кириб келган галати ўзгаришларни ишира олмайман. Одамлар худди Арши Аълода яшаётгандек эди, телефонлар тинимсиз жиринглар, дуненинг бир чеккасида жойлашган Пойарик туманидаги Қорабайир қишлоғи аҳли мисоли жаннатда яшарди.

Авалга болалар ҳоҳлаган номерни териб, дуч келган кишини сўзлашарди, ҳар кун кўришди турганларга телефон ҳам керак эмас экан. Лекин фарбири... Одам Ато билан Момо Ҳавонинг жаннатда қолиши таъқиқлангани каби, уларда бу телефон кераксиз матоҳга айланди. Одамларга бу жаннат керак эмас экан, кимдир симларини узиб, қирқиб кетди, кимдир симёғочларни қовлаб, олиб кетди. Ўтин йўқ пайти мазза қилиб ёқишди-да. Ҳарна фойда... Бир томони — тўғри

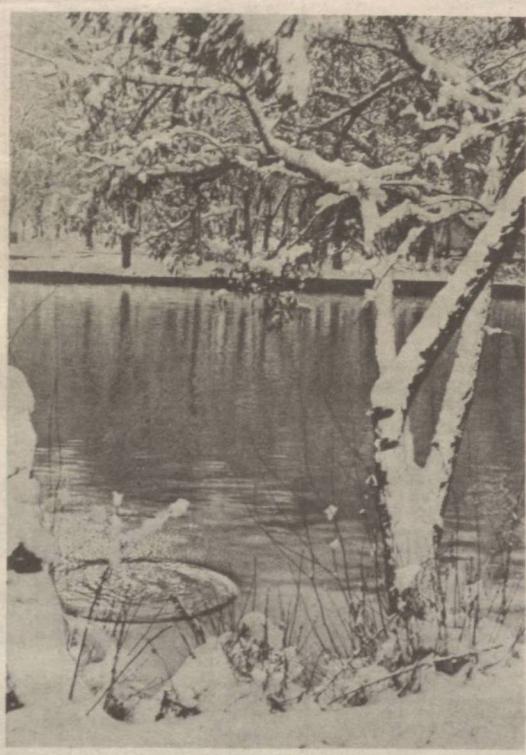
қилишибди, дўстим. Нима, қишлоқда одамлар механизаторга «фалончи, фалон дала ишловга муҳтож», «фалончи, кетдик тўйга» деб телефон қилишадими?

Лекин яна бир томони борки, дўстим, телефон баъзи онларда жуда зарур бўлиб қолади. Баъзида тез ёрдам керак бўлади, баъзида аёлларни тўлғоқ тутадми...

Мана яқинда, орадан йигирма йил ўтгач, яна симёғочлар ўрнатилди. Лекин бу сафар ҳам бир йилдан сўнг қуруқ ёғочлар-у узилган симлар қолди, холос. Симёғочларининг уриб тургучи юраклари — телефонларни ишта туширай деб ўйлайдиган одам йўқ. Қани энди ишта туширишса?!

Мен бир нарсадан қаттиқ ташвишдаман, дўстим. Биз худонинг берган кунини радио ва телекурсаутув орқали дунёда содир бўлаётган турли-туман воқеалардан огоҳ бўламиз. Амриқода юз берган тасаввурга сиғмас ҳолисани, бир ўрис қизининг метродаги ажаботовур қилиқларини — барча-барчасини эшитамиз. Лекин қўшни қишлоқдаги биродаримиз соғлиги яхшими ёки олис шаҳарда таҳсил олаётган жигарбандимиз омон юрибдими, булардан беҳабармиз. Нега шундай? Бунинг боиси нимада? Уйлаб ўтирмаймиз. Ахир буларнинг барчаси алоқа учун қўлай восита бўлган телефонлардан фойдалана билмаётганимизда эмасми?

Азамат ТОВБАЕВ

Ф. ШАРОФУТДИНОВ фото-лаҳаси

ЎТКИР МУАММО

Аҳоли сонининг мухтаб ўсиб бориши ҳиндистонлик олимлар олдида катта муаммоларни келтириб чиқараётир. Ҳозир мамлакатда 860 миллион кишини истақомат қилиб, йилдига 12 миллионга кўпишмоқда.

Бундай ўсиш яхтимоний-иктисодий аҳволнинг оғирлашишига сабаб бўлаётир. Ҳукуматнинг бу борадаги чора-тадбирлари ҳам кутилган натижани бермайт.

Азамат ТОВБАЕВ

Зангори экранда

Кўринги!

Чоршанба

25 ЯНВАРЬ
УзТВ I

- 7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
- 7.30 «Хоразм». Телефильм.
- 7.40 «Унта негр боласи». Бадний фильм. 1—2-сериялар.
- 9.55 «Шарқ тароналари». Концерт.
- 10.30 Уқув кўрсатуви. Физика. Ерувликнинг квант назарияси.
- 11.00 «Қимиз», «Сувости салтанати». Телефильмлар.
- 11.30 Уқув кўрсатуви. Жүрофия. Урта Осиё ва Қозоғистон чўллари.
- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Ичкик малика», «Ок қарқара». Мультфильмлар.
- 18.40 «Қувноқлар даврасида». Собир Раҳимов туманидаги 229-болалар бочаси «Камалак» дастаси концерти.
- 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
- 19.20 «Мустақиллик иқтисодидиёти». Кўрсатуви иқтисод фанлари доктори, профессор С. Зайниддинов олиб боради.
- 19.50 Гижоқда Ш. Айўлов чалади.
- 20.00 «Китоб соҳри...». Адабий кўрсатуви.
- 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
- 20.55 Тижорат хабарлари.
- 21.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгилликлари [АҚШ].
- 21.30 Ўзбекистонда Қорақалпоғистон Республикаси маданияти куйларининг тантанали очилиши. Қорақалпоғистон санъат усталари ва ёш юрочилари концерти.
- 23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
- УзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КўРСАТАДИ
18.30 «Ассалому алайкум».
- 19.30 Болалар учун. «Совға».
- 20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
- 20.10 «Бевосита мулоқот». Шаҳар транспорти муаммолари хусусида.
- 20.55 «билиб қўйган яхши» [такрор].
- 21.10 «Миришкорлар».
- 21.40 «Номлар — маънавият белгиси». Тошкент шаҳрида жойлар тарихий номларининг тикланиши.
- 22.10 «Лаҳза». Хабарлар.
- 22.20 «Салом, ёшлар». Дам олиш кўрсатуви.
- 23.00 «Шахсий мулоҳаза». Бадний фильм.
- «ОРБИТА IV»
5.55, 9.20, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
- 6.00 «Яқунлар».
- 6.45 «Тонг».
- 9.00 Янгилликлар.
- 9.25 «Тинланг, томоша қилинг».
- 9.45 Телеэкранда биринчи марта. «Владимирин кўмсаб». Бадний фильм [«Ленфильм»]. М. Розовскийнинг «Висоқийнинг Илмий тадқиқот институтидаги концертида» пьесаси асосида.

- 11.40 «Доира тоғларга чорлайди» [Ўзбекистон].
- 12.00 Янгилликлар.
- 12.20 В. Молчанов Большой театр ҳақида.
- 13.35 «Утган кунлар».
- 15.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
- 15.25 «Телемикист».
- 16.10 «Ен дафтар».
- 16.15 «Рамзесининг найранглари». Мультфильм. 1 ва 2-сериялар.
- 16.35 «Леннеберглик Эмиль». Кўп серияли телевизион бадний фильм [Швеция]. 1-серия.
- 17.00 «Ешлигингизми саклаб қоллинг». Академик А. Дерябининг новъанавий даволаш усуллари ҳақида.
- 17.30 «Технодром».
- 18.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
- 18.25 «НЭП».
- 19.00 «Иқболи кулганда».
- 19.40 «Гол».
- 20.10 Телеэкранда биринчи марта. «Владимирин кўмсаб». Бадний фильм.
- 20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
- 20.55 Эълонлар.
- 21.00 Янгилликлар.
- 21.25 «Спорт уик-энди».
- 21.40 «Владимирин кўмсаб» бадний фильмининг давоми.
- «Янги студия» таништиради
- 23.10 «Бомонд».
- 23.40 «АТВ-брокер».
- 23.50 «Бироқ».
- 00.35 «Озодликка пешвоз қўйилган қадам».
- 00.40 «Қинғир-қийшиқ эфир».
- 00.50 «Ҳаёт тафсилотлари». Танаффус пайтида [24.00] — Янгилликлар.
- 01.15 «Юрак тош эмас-ку». Телевизион бадний фильм. 1 ва 2-сериялар.
- «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.00 Хабарлар.
- 8.20 Эълонлар.
- 8.25 Ишбилармон кишилар даври.
- 8.55 «Қор — менинг тақдирим» (Норильск). Яиллар. Одамлар). Кўп серияли телефильм. 6-серия.
- 9.50 Параллеллар. «Узленига қайтиш».
- 10.05 Ишдан бўш пайтингизда «Қўли бер дўстим».
- 10.20 «Арт-обстрел».
- 11.20 Мусика йрнки планда. «Планиночи Владимир Бунин билан учрашу».
- 11.50 «Репортер».
- 12.05 Кундузги сеанс. «Иможен». Кўп серияли бадний телефильм. 5-серия.
- 13.30 «Менинг планидаминг оҳанг».
- 13.45 «Дехқонларга таалуқли масала».
- 14.05 Эълонлар.
- 14.10 «Кузирхоним».
- 14.40 Мультфильм.
- 14.50 Теннис бўйича Австралия оқиқ чемпионати. Мельбурндан кўрсатилади.
- 15.45 Бизнесининг ойица туриши. «Рақамлар».
- 16.15 Янгилликлар.
- 16.30 «Рост» студияси. «Айболт-92». 1-қисм.
- 17.00 Трансросэфир. «Европа-Осиё».
- 17.45 Криминал хабарлар экрани.
- 17.55 Эълонлар.
- 18.00—22.00 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

- РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.00 Хабарлар.
- 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
- 22.25 Душанба кунни детектив. «Иможен». Кўп серияли бадний телефильм премьераси (Франция). 6-серия.
- «СЕШАНБА»
26 ЯНВАРЬ
УзТВ I
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
- 7.25 «Жинот қидирув бошлиғи ҳаётдан». Бадний фильм.
- 8.55 «Цирк артистининг бир кунини». Телефильм.
- 10.00 Ҳузбек тилини ўрганамиз.
- 10.30 Уқув кўрсатуви. Информатика. Массивлар ва такрорлаш оператори.
- 11.00 «Тадбиркор». Телеоинама.
- 11.30 «Ешлик» студияси кўрсати. «Ниснон».
- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Оқ бўғалоқ». Мультфильм.
- 18.30 Болалар учун. «Доно бо-бо даврасида».
- 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
- 19.20 «Осойишталик ҳимасида». Ички ишлар вазирлиги хабарномаси.
- 19.40 «Спортлото».
- 19.45 Ўзбекистонда Қорақалпоғистон Республикаси маданияти куйлари. «Қорақалпоғистон истиқболи».
- 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
- 20.55 Тижорат хабарлари.
- 21.00 «Мулоҳаза». Адабий кўрсатуви. Санъат турларининг ўзаро бир-бирига таъсири.
- 22.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгилликлари [АҚШ].
- 22.30 Ҳиндистоннинг миллий байрами — Республика кунига. «Маҳобҳорат». Кўп қисмли бадний видеофильм [Ҳиндистон]. 1-серия.
- 23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
- УзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КўРСАТАДИ
18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
- 19.20 «Алоқалар ва шартномалар». Ўзбекистон — Туркия муносабатларининг равнақи.
- 19.50 «Шарқ лирикиси». Саъдий.
- 20.10 «Билим сарчашмалари». Ўзбекистон — Ҳиндистон мадания алоқалари.
- 20.40 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳфаларидан. 1. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист А. Петровец билан учрашу. 2. Фарғонанинг ёш rassomлари.
- 21.50 Эълонлар. «Киннингоҳ».
- «ОРБИТА IV»
5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
- 6.00 Янгилликлар.
- 6.35 Эрталабки гимнастика.
- 6.45 «Тонг».
- 9.00 Янгилликлар.
- 9.20 Мультфильм.
- 9.35 «Гол».
- 10.05 «Бизнинг мусиқий клуби».
- 10.45 «Тиланиши». Бурятия телевидениесининг кўрсатуви.
- 11.05 «Рождество сайллари». М. Пятницкий номли Давлат академик рус халқ хорининг концерти.
- 12.00 Янгилликлар.
- Кундузги киноэкспресс
12.20 «Шаҳар тафсилотлари». Телевизион бадний фильм. 1 ва 2-сериялар.
- 15.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
- 15.25 «Ишбилармонлар хабарномаси».
- 15.40 «Ен дафтар».
- 15.45 Халқ иқодиёти. «Ҳиндистон санъати».
- 16.15 «Россия тароналари» телерадиотанловининг совридорлари Р. Идрисова ва Г. Фазуллин куйлайди.
- 16.30 «Рамзесининг найранглари». Мультфильм. 3- ва 4-сериялар.
- 16.50 «Леннеберглик Эмиль». Кўп серияли телевизион бадний фильм. 2-серия.
- 17.15 «Бизнинг мусиқий клуби».
- 18.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
- 18.25 Давлатлараро «Останкино» телеанали таништиради. «Дунёнинг тўрт томони» кўрсатуви.
- 18.50 «Миниатюра».
- 19.05 «Эдега қайтиш». Кўп серияли телевизион бадний

- фильм премьераси.
- 19.55 «Мавзу».
- 20.40 «Хайрли тун, кичкинтойлар!».
- 20.55 Эълонлар.
- 21.00 Янгилликлар.
- 21.25 Телеэкранда биринчи марта. «Бомба улоқтирувчи Алексейнинг олий ҳақиқати». Бадний фильм. 1-серия [«Одиссея» студияси «Союз-телефильм» студиясининг бюрократсига биноан суратга олган, Л. Алексеевичинг «Зулмат» қиссаси асосида].
- 22.35 Катталар учун мультфильмлар.
- 23.00 «Эфирда мусиқа». Танаффус пайтида [24.00] — Янгилликлар.
- 01.40 «Шаҳар тафсилотлари». Телевизион бадний фильм. 1-серия.
- «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.00 Хабарлар.
- 8.20 Эълонлар.
- 8.25 Ишбилармон кишилар даври.
- 8.55 Трансросэфир. «Севги кучаси».
- 9.40 Владимир Висоқийнинг 55 йиллигига бағишланган кўрсатуви.
- 10.25 Хўнжатли кинопанорама.
- 11.50 Кундузги сеанс. «Иможен». Кўп серияли бадний телефильм. 6-серия.
- 13.20 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонани клуб».
- 13.35 «Дехқонларга таалуқли масала».
- 13.55 «Жентльмен-шоу».
- 14.25 Мультфильм.
- 14.35 Теннис бўйича Австралия оқиқ чемпионати. Мельбурндан кўрсатилади.
- 15.30 «Телебиржа».
- 16.00 Янгилликлар.
- 16.15 «Агар сиз...».
- 16.45 «Трансросэфир».
- 17.30 «Тила новда».
- 18.00—22.00 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.00 Хабарлар.
- 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
- 22.25 Эълонлар.
- 22.25 «Асил холича...».
- 23.25 Санкт-Петербурги. «Рождество зифати».
- ЧОРШАНБА
27 ЯНВАРЬ
УзТВ I
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
- 7.25 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли бадний видеофильм [Ҳиндистон]. 1-серия.
- 8.25 «Орол наволари». Фильм-концерт.
- 8.45 «Ортимизнинг азиз сиймолари». Кинопрограмма.
- 10.00 Турк тили.
- 10.30 Уқув кўрсатуви. Ботаника. Бактерияларнинг тузилиши ва уларнинг аҳамияти.
- 11.00 «Хивача ажриал». Фильм-концерт.
- 11.30 Уқув кўрсатуви. Кимё. Д. И. Менделеевичинг элементлар даврий системаси.
- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Қўшда пишган юн». Мультфильм.
- 18.20 «Фан» телоейномаси. Тошкент техника дорилмуфунин фаолиятидан.
- 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
- 19.20 Миллий кураш. Мустақиллик кубоги. Финал.
- 19.50 «Қўшиқ рақса улмас...». «Тановор» ансамблининг яксонхоналари Х. Исроилов ва З. Турсуновалар.
- 20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
- 20.55 Тижорат хабарлари.
- 21.00 Ҳамза муқофотида номзодлар. А. Нурмурадов.
- 21.30 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгилликлари [АҚШ].
- 22.00 «Шайтон малайларини». Бадний фильм.
- 23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
- УзТВ II
«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КўРСАТАДИ
18.30 «Сўхбатта чорлаймиз». Меҳнатга ҳақ тўлашининг янги тартиблари ҳақида.
- 19.30 «Мусиқали меҳсонхона». Ижрочи А. Верглюсов.
- 20.00 «Афсона йўллридан». Езувчи Е. Березников ҳикоя қилади.
- 20.30 «Олис сафардан сўнг». «Ўзбекистон солистарини» Давлат камер куйлари ансамблининг хориний сафарини таассуротлари.
- 21.10 «Театр оламиди».
- 22.00 «Келгинди». Бадний фильм.
- «ОРБИТА IV»
5.55, 15.20 — Кўрсатувлар тартиби.

- 6.00 Янгилликлар.
- 6.35 Эрталабки гимнастика.
- 6.45 «Тонг».
- 9.00 Янгилликлар.
- 9.20 «Кидди-Види».
- 9.35 «Бомба улоқтирувчи Алексейнинг олий ҳақиқати». Бадний фильм. 1-серия.
- 10.40 «Театр-ТВ: меценатлар билан ҳазиллар».
- 11.30 «Джема».
- 12.00 Янгилликлар.
- Кундузги киноэкспресс
12.20 «Орак тош эмас-ку». Телевизион бадний фильм. 1 ва 2-сериялар.
- 14.35 «Узоқ қариношлар». Телевизион бадний фильм.
- 15.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
- 15.25 «Телемикист».
- 16.10 «Ен дафтар».
- 16.15 «Доктор, эртақ айтиб берингиз». Мультфильм. 1 ва 2-сериялар.
- 16.35 «Леннеберглик Эмиль». Кўп серияли телевизион бадний фильм. 3-серия.
- 17.00 «Джема».
- 17.25 «Клуб-700».
- 18.00 Янгилликлар [сурдо таржимаси билан].
- 18.20 «Учқур олов». Мультфильм.
- 18.30 Давлатлараро «Останкино» телеанали таништиради. «Россия учун топилма».
- 18.55 «Эдега қайтиш». Кўп серияли телевизион бадний фильм премьераси.
- 19.45 «Кинопанорама».
- 20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
- 21.00 Янгилликлар.
- 21.20 Рақса тақлиф. Н. Петров чалади.
- 21.40 «Бомба улоқтирувчи Алексейнинг олий ҳақиқати». Бадний фильм. 2-серия.
- 22.50 «Телевизион танишу». Урмас Отт Евгений Велхов билан суҳбатлашади.
- 23.40 Шерият альбоми. Г. Аполлинер. «Ноқтир».
- 24.00 Янгилликлар.
- 00.35 «Овозли йўлак».
- 01.10 «Шаҳар тафсилотлари». Телевизион бадний фильм. 2-серия.
- «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.00 Хабарлар.
- 8.20 Эълонлар.
- 8.25 Ишбилармон кишилар даври.
- 8.35 «Асил холича...».
- 9.50 Санкт-Петербурги. «Рождество зифати».
- 11.05 «Тархан прелюдиялари».
- 11.30 «Бола тилдан...».
- 12.00 Кундузги сеанс. «Сант-Барбара». Кўп серияли бадний телефильм. 123-серия.
- 12.50 Рақс марафони.
- 13.35 «Дехқонларга таалуқли масала».
- 13.55 «Ойлави учрашулар».
- 14.50 Теннис бўйича Австралия оқиқ чемпионати. Мельбурндан кўрсатилади.
- 15.45 Бизнес янги номлар.
- 16.00 Янгилликлар.
- 16.15 «Рост» студияси. «Айболт-92». 2-қисм.
- 16.45 Трансросэфир. «Узоқ Шар».
- 17.30 Христианлар учун кўрсатуви.
- 18.00—22.00 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.00 Хабарлар.
- 22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
- 22.25 «Бизнес ва сийбат».
- 23.20 Эълонлар.
- 23.25 «Сўз кўрсатуви».
- 23.30 «Эзотика».
- 00.30 Катталар учун мультфильм.
- ЧОРШАНБА
28 ЯНВАРЬ
УзТВ I
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
- 7.25 «Дўстлик таронаси». Концерт.
- 8.00 «Товон тўлов». Бадний фильм.
- 9.30 Араб тили.
- 10.00 «Санотимиз одимлари». Тошкент асбосозлик заводи жамоаси бозор иқтисодиёти шароитида.
- 10.30 «Ешлик йғдуси». Фарғона вилояти ёшлари ҳақида.
- 18.00 Янгилликлар.
- 18.10 «Ғойиб бўлди осмонда қушлар», «Қочқоқ велосипед». Мультфильмлар.
- 18.30 «Қизил Ярмоқ шўла».
- 19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
- 19.20 «Назорат ойнаси». Нефть махсулотлари исрофгарчилигига қарши кураш.

19.45 «Асия». Телефильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Орлддиет» телекомпаниясининг янгликларини (АҚШ).

УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ
18.30 Болалар учун, «Табасум».
19.10 «Илҳом ва иштиқ». Жаҳон саломатлик ташкилоти аъзоси Д. Қулжонов суҳбати.

ОРБИТА IV

5.55, 15.20, 18.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгликлар.
9.20 «Картон совлар майдон». Мультфильм.

УзТВ II

15.00 Янгликлар [сурдо таржимаси билан].
15.25 «Телемакс».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 Александр Майнапара чалади [илаҳисини].
16.30 «Доктор, эртас айтиб беринг!». Мультфильм. 3-серия.

ДУБЛЬ IV

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.00 Хабарлар.
8.20 Эълонлар.
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Бизнес ва сибас».
9.50 Параллеллар. «Рус вилонти».

УзТВ II

18.00—22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.00 Хабарлар.
22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».

ЖУМА
29 ЯНВАРЬ
УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Лола Оқилова рақсат тушади». Фильм-концерт.
7.55 «Сиз ҳам осмонни кўрасиз». Бадий фильм.
9.05 Инглиз тили.
9.40 «Аёл меҳри». Кинопрограмма.

УзТВ II

18.00 Янгликлар.
18.10 «Катта саҳбат». Мультфильм.
18.20 «Ешлики» студияси кўрсатади. «Истеъдодларингиз излаймиз».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Қадрият».
19.50 «Оламга саҳбат». Кинокўрсатув.

УзТВ II
БИШКЕК КЎРСАТАДИ
ОРБИТА IV

5.55, 15.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгликлар.
9.20 «Кузанинг саргузаштлари». «Кузанинг қайтқиши». Мультфильмлар.
9.50 «Олеса ва компания».
10.20 «Пис» белгиси билан.
11.10 «Саҳбатчилар клуби» [сурдо таржимаси билан].
12.00 Янгликлар.

УзТВ II

АШГАБАТ КЎРСАТАДИ
ОРБИТА IV
6.55, 8.30 — Кўрсатувлар тартиби.
7.00 «Ишбилармон кишининг шанба тонги».
7.45 Эрталабки гимнастика.
7.55 Янгликлар.
8.35 Экологик шарҳ.
8.50 Футбол. Ҳамдўстлик чемпионатининг кубогини Ярим финал.
9.40 «Марафон-15» — кичкинтойларга.
10.05 «Буерак».
10.35 «Тиббиёт сиз учун».
11.05 «Шанба кунги дастхат».
11.35 «Китобхона».
12.15 «Шарқдан кияз келадими». С. Алексеевнинг Осмб туркулари. 2-кўрсатув.
12.45 «Фаршатиғал». Қисқа метражли телевизион бадий фильм премьераси [«Экран»].
13.15 «Олам—дам олишда».
13.55 «Ноинг ўчсин уруш» туркумидан ҳужжатий фильм премьераси. 4-фильм — «Тузқанда», 5-фильм — «Волгадаги ҳал қилувчи жанглар».

ДУБЛЬ IV

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.00 Хабарлар.
8.20 Эълонлар.
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 Мультфильм-пульти.
9.05 «Осойишта уй».
11.00 «Хайвонот оламида».
12.00 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара» Кўп сериали бадий телефильм. 124-серия.
12.50 «Пилигрим». Россия савхатлар бюроси.
13.35 «Дехқонларга таалуқли масала».
13.55 Эълонлар.
14.00 «Ичица».

14.30 Трансросэфир. «Паустовский уйи».
15.00 «Рост» студияси. «Бизнинг «Аралаш-куралаш».
15.30 «Телебирна».
16.00 Янгликлар.
16.15 Теннис бўйича Австралиядан чемпионати. Мельбуридан кўрсатилади.
17.10 «Минора».
17.25 Парламент хабарномаси.
17.40 «Меннинг пландаиминг охаңи».
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Эълонлар.
18.25 Жума кунлари Уолт Дисней. «Ғалати дарвиш». 3-серия.

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

23.35 «Осойиштаги № 9».
00.35 «Олмос зарралари».

ШАНБА
30 ЯНВАРЬ
УзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».
8.00 «Метичара — денгиз жонивори». Бадий фильм.
9.25 Алифбо сабоқлари.
9.55 «Сунчиғим — шериат». Жумавой Шаматов.
10.10 «Фармон ва юкро». Анджион вилоти Патхобод туманида аҳолини иш билан таъминлаш.
10.40 «Инсон саломатлиги ва аτροφ-муҳити».
11.20 «Аёл қадри». Хотинқизлар учун кўрсатув.
12.05 Еш спортчилар мактаби. 1. «Шохруҳ» клуби. 2. Кураш сабоқлари.
12.55 «Пахта уруғчилиги истиқболки».
13.25 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Омад».
14.05 «Халқ талими: тажриба, изланиш ва муаммолар».
14.55 «Оила».
15.55 Тижорат канали. «Ғам-хўрлик самараси». Оҳангарон дон махсулотлари комбинати жамоваси фаолиятидан.

УзТВ II

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кўшиғим — жон қўшиғим». «Булбулча» дастасининг Туркия таассуротлари.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал.
19.30 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Шарқ дурдоналари».
20.30 «Туркистон» ахбороти.
21.00 «Жаҳон спорти янгликларини».
21.10 «Актёрлар ва роллар». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Файзулла Аҳмедов.
22.00 Катталар учун мультфильм.
22.15 Жаҳон киноси хазинасидан. «Джазда факат қизлар». Бадий фильм [АҚШ, рус тилида].
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

УзТВ II

АШГАБАТ КЎРСАТАДИ
ОРБИТА IV
6.55, 8.30 — Кўрсатувлар тартиби.
7.00 «Ишбилармон кишининг шанба тонги».
7.45 Эрталабки гимнастика.
7.55 Янгликлар.
8.35 Экологик шарҳ.
8.50 Футбол. Ҳамдўстлик чемпионатининг кубогини Ярим финал.
9.40 «Марафон-15» — кичкинтойларга.
10.05 «Буерак».
10.35 «Тиббиёт сиз учун».
11.05 «Шанба кунги дастхат».
11.35 «Китобхона».
12.15 «Шарқдан кияз келадими». С. Алексеевнинг Осмб туркулари. 2-кўрсатув.
12.45 «Фаршатиғал». Қисқа метражли телевизион бадий фильм премьераси [«Экран»].
13.15 «Олам—дам олишда».
13.55 «Ноинг ўчсин уруш» туркумидан ҳужжатий фильм премьераси. 4-фильм — «Тузқанда», 5-фильм — «Волгадаги ҳал қилувчи жанглар».

УзТВ II

18.00—22.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
22.00 Хабарлар.
22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».

18.30 «Хайвонот оламида».
19.15 Л. Илларинова жирокида қадимий рус романсларини.
19.50 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Худди ўша тағна билан». Телевизион бадий фильм премьераси. «Адолат кўчаси» сериалидан (АҚШ).
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгликлар.
21.20 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Юлдузларнинг яратувчиси». Тўрт сериали телевизион бадий фильм премьераси. 4-серия.

УзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ
ОРБИТА IV
6.50, 15.15, 19.00, 22.45 — Кўрсатувлар тартиби.
6.55 «Рўҳини чиқариш».
7.55 Янгликлар.
8.30 Эрталабки гимнастика.
8.40 «Спортлото» тиражи.
9.00 «Марказ».
9.30 «Эрта саҳарлам».

УзТВ I

10.00 «Сно-видение» [1 январдаги кўрсатув такрорланади].
ДУБЛЬ IV
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.00 Хабарлар.
8.20 «Оламга ўз нигоҳи билан қараш».
8.45 «Рост» студияси. «Бизнинг «Аралаш-куралаш».
9.15 Ишдан бўш пайтнингизда. «Телестройсервис».
9.30 «Бурда моден» тавсия этади...
10.00 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
10.30 Видеосериал. «Олимлار уйда шериат салони».
10.45 Кичик кинозал. «Маня». Қисқа метражли бадий фильм.
11.10 Теннис бўйича Австралиядан чемпионати. Мельбуридан кўрсатилади.

Узбекистон

«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО
ТЕЛЕКАНАЛИ
1. «Авлодлар».
2. «Унда». Мусавирлар Л. Ибратимов, М. Качаров (ўйғур тилида).
3. «Оҳанграбо». Ўзбекистон Республикасининг халқаро алоқалари ҳақида.
4. «Чисен» (корейс тилида).

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

14.45 «Пилигрим». Россия савхатлар бюроси.
15.30 «Пеликан» акцияси. С. В. Рахмановнинг 120 йиллигига бағишланади.
16.30 «Тила шпора».
17.00 Эълонлар.
17.05 «Чегарасиз футбол».

УзТВ II

18.00—20.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.25 Хонаки экран. «Бўлиши мумкин эмас». Бадий фильм.
22.00 Хабарлар.
22.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».

УзТВ II

22.25—24.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

ЯКУМБА

31 ЯНВАРЬ
УзТВ I

7.00 «Табасум улашиб». Мусиқий кўрсатув [такрор].
8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Финист-сарочини». Бадий фильм.
9.45 Спорт кўрсатувлари: 1. «Ўзбекистон спорти». 2. «Шохсупа». Бокс бўйича Ўзбекистон чемпионати жузларлари.
10.45 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Меннинг маҳаллам».
11.35 «Чоррақ».
12.10 «Ватанпарвар».
13.00 «Инсон ва замин». Қислоқ ҳўжалик меҳнатқашлари учун кўрсатув.
13.30 «Истиқлол ва адабиёт». Кўрсатувда О. Шарофутдинов, М. Қўшонов, У. Ҳошимов ва бошқалар иштирок этади.
14.10 «Ешлики» студияси кўрсатади. «Умид уқунлари».
16.10 Тижорат канали. «Элга хизмат». Самарқанддаги қўноқ заводининг иш фаолиятидан.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бахтли» Григорий. «Сехрли сандиқ». Мультфильмлар.
18.20 «Футбол майдонларидан».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Билиб қўйган яхши».
19.35 «Дил номаларини». Мусиқий кўрсатув.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Ешлики» студияси кўрсатади. «Ҳаёт қўноқлари ва

ташвишлари».
22.15 «Артистнинг хайрлашув гастрол». Бадий фильм.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

УзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

ОРБИТА IV

6.50, 15.15, 19.00, 22.45 — Кўрсатувлар тартиби.
6.55 «Рўҳини чиқариш».
7.55 Янгликлар.
8.30 Эрталабки гимнастика.
8.40 «Спортлото» тиражи.
9.00 «Марказ».
9.30 «Эрта саҳарлам».
10.00 «Ҳозирча ҳаммаси жойида». Дам олиш кўрсатуви.
10.30 «Тонг юлдузи».
11.20 «Сиз бунга қодирсиз».
12.05 «Қора кўрак олар саргузаштлари». Болалар учун кўп сериали телевизион премьераси.
12.30 «Марафон-15» — «Старт». «КТВ-1» ва «Франс интернационал» канали таништиради:
13.25 «Пиф ва Геркулес». Кўп сериали мультфильм премьераси.
13.35 «Кусто командасининг сувоити одиссеяси». Кўп сериали ҳўжжатли фильм премьераси.

УзТВ II

14.25 «Эрмитаж». Кўп сериали телевизион премьераси. 5-фильм.
15.00 Янгликлар.
15.20 «Оқ уйи томон нули». АҚШнинг янги Президенти Б. Клинтоннинг лавозимга ўтқириш маросимлари.
16.00 «Саҳбатчилар клуби».
16.50 «Хунарли хор бўлмайдими».
16.55 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.

УзТВ II

17.35 «Муз устида». Хореография сиюта.
17.50 «Каспер ва унинг дўстлари» [Англия]. «Ҳақиқий ажина оловчилар» [АҚШ]. Мультфильмлар премьераси.
18.45 Янгликлар [сурдо таржимаси билан].
19.05 «Спорт-имконият».
19.35 «Бировнинг пўстини». Мультфильм.
19.45 «Янги 1993 йил тўғи» [такрор].

УзТВ II

22.00 «Янгулар».
22.50 «Янги 1993 йил тўғи» [давом].
24.00 Янгликлар.
00.15 Волейбол. Россия чемпионати. Эрикарлар. МАСК — «Самолтолар».
00.45 Футбол. Ҳамдўстлик чемпионлари кубогини. МАСК Футбол-енглик атлетика комплексида кўрсатилади.

ДУБЛЬ IV

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
8.00 Хабарлар.
8.20 Миллий баскетбол уюшмасининг баскетбол шарҳи.
8.50 «Сиз яратган боғ».
9.20 «Рост» студияси. «Мусиқий синф».
9.50 «Китоб бозори».
10.20 «Ҳали англамаган номинот».
10.50 «Ати-баги...». Дам олиш кўрсатуви.
11.50 Кундузги сеанс. «Бурбо-сар». Бадий фильм.
13.30 «Дехқонларга таалуқли масала».
13.50 «Несиб ташламанг...».
14.05 Миллий баскетбол уюшмасининг энг яхши ўйинлари.

УзТВ II

15.05—17.30
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО
ТЕЛЕКАНАЛИ
1. «Шарқ тароналари».
2. «Дўстлар даврасида». Литва маданий маркази ҳақида.
3. «Безнен мирас» (тавар тилида).
4. «Олам кўз ўнгинида». Тянь-Шань этакларида қиш.

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

17.30 «Манси маданияти».
17.40 «Танаффус».
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.
18.20 Эълонлар.
18.25 Уолт Диснейнинг сехрли олами. «Винни Пухнинг янги саргузаштлари». «Қора плаш».

УзТВ II

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.20 Голливуд классни фильмлари фестивали.
21.55 Эълонлар.
22.00 Хабарлар.

УзТВ II

22.20—24.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

ОДОБ—БЕБАҲО БОЙЛИК

Ўзбекистоннинг мустақиллик сибсати ўтмиш қадриятларимизни, маданиятимизни ҳамда шарқона одоб-ахлоқимизни қайтадан тиклаш имкониятини яратди. Минг афсуслар бўлсинки, Шўро давлатчилиги даврида шаклланган янгича сувъий одоб-ахлоқ ҳанузгача ўз таъсирини йўқотгани йўқ. Ҳозирги иқтисодий иқтироз сабабларидан бири ана шу эскича фикрлаш оқибатидир. Жамоатчи мухбиримизнинг ахлоқшунос олим Баҳриддин НАСРИДДИНОВ билан қилган ошқора суҳбатни бугунги куннинг долзарб масалаларига қаратилган.

— Баҳриддин ака, сиз инсоннинг одоб-ахлоқи ва маданияти соҳасида бир неча йиллардан бўён илмий-назарий тадқиқотлар олиб борасиз. Айтгинчи, инсон ахлоқининг жамият тарбиясида тугган ўрни ва таъсирини қандай баҳолайсиз?

— Одоб сўзининг аслида араб тилидан бизнинг луғатимизга кириб келган «адаб» сўзи ётади. Адаб — одамнинг маънавий етуклиги, баркамоллиги метзонидир. Одоб деганда биз ахлоқли, тарбияли деган тушунчани аглаймиш. Одобли киши эл ўртасида ҳаммиша эъзозли ва ҳурматлидир. Зеро одоб инсонийлик фазилати, киши қадрини баланд қилувчи қимматли сифатдир. У таълим-тарбиянинг асл меваларидандир. Доно халқимиз мақолларидан бирини — «Адаб борда сотилмас» дейди. Устоднинг шоғирда адаб бериши ниҳоятда қадридир. Оқсоқолларимизнинг болам, одобли бўлгин, эл ўртасида одоб сақлагин, деган насиҳатларини қўлоққа олмақ, дилга солмоқ ҳам инсофдан, ҳам имондан — одобли бўлиш, одоб-ахлоқни бебаҳо бойлик деб ҳисоблаш ҳақида халқимизнинг буюк мутафаккирлари Навоий, Машраб, Муқимий, Фурқатлар мисрлар битганлар. Таниқли ўзбек шоири ва драматурги Хуршид ҳам ўз асарларида одобу ахлоқни тараннум этади:

Эй, дил, ўзингга илму одобни шир тут! Ахлоқу илмсиздин ўзингга канор тут.

Хуршид замонамиз қизларини Лайли ва Ширинлар каби ахлоқу одобли бўлишга, жаҳон ақлининг юрматига — лойиқ бўлиб юришга даъват этади:

Ҳаёу шарму ҳулку ақлу одоби билан доим,
Жаҳон ақлини таҳсини этгани вадор этар бир қиз.

Одобсизлик — тубанлик. У эса охири-оқибатда беадаблликка олиб келади.

— Муомала маданиятимизнинг бугунги кўринишлари ҳақида қандай фикрда-сиз?

— Айрим ўқитувчиларнинг, ҳатто таниқли олимларимизнинг ҳасратларини ҳам эшитиб қоламан, улар кунони бизда эстетик тарбия, эстетика, мантқиқ тарбияоти бамисоли бўз эр бўлиб ётибди, дейдилар. Аслида бўз эр эмас, миллий ҳазиналарини чанг босиб ётибди. «Эски»дан кечиби, янги «маданиятга» ўтдики.

Еш авлоднинг маънавий соғлом, юксак ахлоқ руҳида тарбияланда шубҳа йўқки, санъатнинг ўрни беқийсидир. Болаларимизни тез-тез театрга — ҳаёт доирасини, нафосат маконига олиб бориб туришимиз керак. Афсуски, биз оврупаниклардан уйга

икки шиша арақ кўтариб келишни ўргандик. Аммо фарзандимизни театрга олиб боришга келганда хафсаласизлик қилмоқдамиз... Саҳна санъатининг нутқ маданиятини, муомала нафосатини ёшларга пайванд этишда аҳамияти ниҳоятда кучлидир...

Боланинг ҳар томонлама юксак, маънавий соғлом бўлиб тарбияланишига фидокорлик қилган ота-онани кейинчалик фарзандлар самимий дил сўзлари билан ёллаб, эъзозлаб ўтадилар. Масалан, саҳна Навойномамизга асос солиб берган шоир, драматург Хуршид кейинчалик ўз онаси — Холлошша отини ҳақида шундай дил сўзларини айтади: «Волидан муҳтарамамизнинг юзларидан нур ёғарди, кўзлари маъноли, сўзлари ақл пардасига ўралган, қалблари зариф, меҳрлари бўлоқдек, кўллари қадолди бўлса-да, болалар бошини силлаб-сийпаганда бирим майин, раҳм-шафқатли эди; бечора қарғаш, уришиш нималигини билмас эдилар...»

— Маълумки, ҳозирда ота билан ўғил, ака билан ука, эр билан хотин, устоз билан шоғирд ўртасидаги нозик муносабатларга дарз кетгандай бўлиб қолди. Бунинг ижтимоий сабабини қандай изоҳлайсиз?

— Бу воқеа ҳамон ёдимдан чиқмайди. Бир кунги маҳалламизда ҳаммининг ҳурматини қозонган ўқитувчи қаёқ қилди. Жаюзалари ўзларининг ҳовлиларида ўқилаётган бўлиди. Жамоат катта эди, масжиддан домла ҳам ташириб буюрган эдилар. Жаюзоа ўқилишдан олдин домла ваёз қилдилар ва марҳум тўғрисида, унинг мўътабар касбини, етиштирган шоғирдлари ҳақида энг илқ сўзларини айтдилар. Домла «Устоз — отадан ҳам улуғ» дейдилар. Нега энди устоз отадан ҳам улуғ бўларкан? Ахир, у эса фарзандини бунёд этган-ку! Бу савол узоқ вақт мени қийнаб юрди.

Кунлардан бир кун ўн еттига кирган дўстимнинг отаси билан онаси ниманидир талашиб, қаттиқ жанжал кўтарди. Мен дўстимнинг хонасида дарс тайёрлаб ўтирар эдим, содир бўлган машабадан жуда уялдим, ниҳоятда хижолат тордим, синфдошимдан узра сўраб, кўчага чиқиб кетдим ва уйимга равона бўлидим. Дўстимнинг ота-онаси ўртасидаги жанжал узоқ вақт давом этди ва ниҳоят икковлари акрашиб кетдилар. Синфдошим онаси билан қолди, ота уйдан бутунлай кетиб, кейинчалик бошқа бир аёлга уйланибди... Дўстим оғир аҳволда қолди, онаси куйганидан хасталикка дучор бўлди ва узоққа бормаёй оламдан кўз юмди. Дў-

стимнинг кейинги ҳаёти фожали кечди, отаси хабар ҳам олмасди, унга моддий ёрдам ҳам бермасди. Шу зайдла ўқини ҳам барбод бўлди... Ўсимнинг аҳволига ачинган шу маҳаллалик иморатсоз уста дўстимга гахўрлик кўрсатди. Уни ўз тарбиясига олди. Уста ўз шоғирдига гишт терини ўргатди, кейинчалик сувоқ ишларига етаклади ва кейинчалик тунука қоплашни ҳам ўргатиб қўйди. Ана шу муҳтарам зотнинг устодлик шарофати туфайли дўстим гулдек ҳунар эгаси бўлиб олди ва ўз насибасини топадиган бўлди, ҳаёт йўлига чиқиб олди.

Ҳа, ота фарзандининг дунёга келишида сабабчи бўларкану аммо таълим-тарбия борасида устознинг меҳнати дарҳақиқат улуг экан.

— Баҳриддин ака, қадимги файласуфлар, маърифатпарварлар, руҳонийлар ватанпарварлик тушунчасини турлича талқин этиб келишган. Инсондаги ватанпарварлик туйғуси даврлар ёки жамиятлар алмашиши билан моҳияти ўзгарадими?

— Ватан! Муқаддас ва мўътабар маскан. У менинг яшаб турган жойим. Унда авлоду аждодларимиз туғилиб ўсган. Ҳа, бугунги сеvimли ошъёнинг, муқаддас волидан масканим — Ўзбекистоним.

Ватан нимадан бошланади ва нималар билан боғлиқ? Киндик қоним тўқилган саҳоватли эр билан, мен беланган бешик, онам алласи, кўлогимга бузам айтган азону менга берилган мазмуни, чиройли исм билан. Чўқилари кўнка буй чўзган тоғлардан, баҳорда лолалар билан қопланадиган қирлардан, мевалари болдек боғу-роғлардан, захматкаш халқим гулистонга айланган чўллардан, шеър, дostonлардан ҳам бошланади.

Ватан дардли най нола-сидан, гўйга чорлаётган ноғорадан, ўтганларнинг ҳақиқига ёқилган шамдану эртанги бахт-иқболга ундовчи бобомнинг оқ дуофотиҳасидан бошланади. Шунинг учун ҳам Ватан меҳри дилларга пайванд шоир Хуршиднинг мана бу кўйма мисраларини келтириш ўриядир:

Ватан меҳри кўнгида нақш этишман доимо Хуршид.

Кетар тандин агар руҳин қолур номин ҳамон шайдо!.. Ҳа, кечанг, бугунинг, эртанг билан қадри, эъзозли ва сууюлисан, ҳақиқий Хурриятга, чинанам истиқлолга юз тутган азиз ва пургад Ватаним — Ўзбекистоним!

Анвар ХИДИР суҳбатлашди

ВАҚТ НИМА?

Авлиё Августин ёзди: «Агар вақтнинг нималигини сўрамаслар, мен билман. Сўраб қолсалар дарров унутаман. Бу борада амриқолик шоир Буалонинг ҳам ўз фикри бор. «Мендан нимадир узоқлашиб бораётганини сўзган фурсатимда вақт ўтаётган бўлади».

Платон учун вақт «мангуликнинг оқётган нухаси». Борхес учун эса вақт — мангулик инъоми. Абдиат эса бизни изчил равишда яшашга чорлайди. Бизда кун ва тунлар, соат ва деқиқалар, лаҳзалик туйғулар, ва ниҳоят, келажак бор, биз билмаган, лекин ҳис қилиб, кўрқиб турган келажак бор.

«Вақт мангуликдан бошланади» деб ҳисоблаган Платон вақтни учга бўлади. 1. Бугун. 2. Утмишга айланган бугун. 3. Бугунги келажак. «Тарих мангулик ва вақтнинг тугамас курашидир» дейди рус файла-

булгани каби, сифатли, маъмули, оммабop нашрларни харид қилишди. Ўзларига маъкул келмаган нашрга қайрилиб ҳам қарашмайди. Бугунги кунда иқодкорлар олдида битта мақсад турибди. У ҳам бўлса сифатли, оммани жалб қиладиган гезета-журнал чиқариш. Ушандагина биз сотувчиларга ҳам оғирлик тушмайди, йўқса уларнинг жабрини тортишга тўғри келмавади.

ХАЛҚИМИЗ САВОДСИЗМИ?

— Йўқ, умалик эмас. Илм аҳли орасида ҳамма билган нарсани ҳамма билди деган гап бор-ку! Халқимиз сизу биздан кўра андишали, сизу биздан кўра саводли. Шунинг учун бу халқни ёлгон гаплар билан алдаб ўтириш ҳеч мумкин эмас. Ахир ўша ўзини саводли деб ҳисоблаганларни шу халқ, мана шу тинимсиз кетиб бораётган инсонлар уриб-сўкиб бўлса-да «одам» қилишган.

БИРОВНИНГ ОРҚАСИДАН КУН КЎРМАНГ!

суфи Николай Бердяев. Унинг назарнда инки хил вақт бор. 1. Яши ва ёмон вақт. 2. Елгон ва ҳақиқий вақт.

Бизнингча, вақт йил, ой, ҳафта, соат, деқиқанинг йиғиндиси. У фақат онгимизда эш қолдиради, қалбимизга таҳдид сололмайдик.

Тошкентнинг Олой бозори марказидаги 150-сон рўзномалар дўкони сотувчиси Самад Фузалов учун вақт — газет-журналлар сотилгунча кетган фурсатнинг айни ўзи.

ВОКЭЛИК

— Дунёи кўтнинг бир қорига қойилман. Кимдир нимандир орқасидан кун қиришинг зап ҳақисини олган. Одий халқ меҳнат, машаққат, ўғри, кезиб, муттақамлар ҳаром пул, санъаткор — санъат, улоқчи — улоқ, баъзи гезетчилар ойни жаҳон дастурлари ортидан кун кўради. Узингиз айтинг, шу тўғрими?

Мен одий сотувчиман. Вазифам гезет-журнал сотиш. Тўғри гап отанга ёқмайди дейишганидек, ишончим комилки, бу сўзларим гаҳингизни келтириши тайкин.

Етимш йиллик мустабид тузум зуғумдан гезетчилар ҳам четда қолишмаганга ўхшайди. Аввал нарх-наво паст бўлса-да, берилаётган материаллар сифатсиз, мазмуни деврли бир хил бўларди. Одамлар, айниқса, pistaфуруш, куртфурушлар даста-даста гезета олишарди. Бугунги кунда ўз ўқувчиларини толган баъзи бир гезеталарни айтмасак, хари-дор йўқ. Сабоби айн: нарх-наво ҳаддан ортиқ баланд. Агар бу ҳол давом этаверса, охири нима бўлади, ҳайронман.

Билман, бозор иқтисодити — нарх-наво сибсати. Одамлар бошқа соҳаларда

ку! Нега энди баъзилар ўз падаларига мушт кўрсатадилар?

Ҳар кунги ўтган-кетган кишиларни кузатаман. Улар сиз ўйлаганчелик қашоқ, умидсиз эмас. Халқимиз келажакга умид билан яшаёлти. Уларнинг умидини пучга чиқармаслик сизларга ҳам боғлиқ.

ХУСУСИЯЛАШТИРИШ КЕРАКМИ?

— Керак. Агар рўзномалар дўкони хусусиялаштирилса, иш анча энгизе тушадидеб ўйлайман. Чунки сотувчи қандай бўлмасин ўзи қабул қилиб олган нашрларини сотиш мажбуриятини олади. Агар сотоламан, чиқимини ўзи тўлайди. Сотувчи ҳам анойи эмас, оммабop, сифатли нашрларни тўнлайди. Уша пайтда ҳар бир гезета муҳаррирляри хозиргидек фақат почта нидорасига ўз оғирини ташлаб кўймайдик, илланади, ўқувчилар эътиборини жалб қилишни ўйлайди.

Чамамда, «Ўзбекистон почтаси» концернида ижонлар хусусиялаштириш йўларини излашмоқда. Агар бу иш чет эллардгидек кенг йўлга қўйилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

МУТОЛАА КЎВОНЧ ДЕМАКДИР

«Мен қувонсиз ҳеч нарса қила олмаман» деб ёзганди Монтегн. «Мен қайғули бўлсам ўзини ёнгил ҳис қиламан» дейди унга жаюван Зибедон. «Одамга қувонч баробарида қайғу ҳам керак» деб ҳисоблайди Достоевский. 150-сон рўзномалар дўкони сотувчиси Самад Фузаловнинг ақида-си эса бўлкач. У қандай бўлмасин гезет-журналларни сотиш ҳақида ўйлайди.

Юсуф РАСУЛ

ХОНАНДА ФИРМАСИ

Бу алғов-далғов замонда кун кўриш, тиркичилик ўтказиш оғирлашиб кетди. Қийинчиликларини ёнгини учун ҳамма қандайдир чора излаётти. Ҳатто сеvimли хонанда Камолдин Раҳимов ҳам бу ҳаракатдан четда қолмади.

Наманганда «Камол» деб аталган хусусий фирма очилди, унга машҳур ҳофиз Камолдин Раҳимов бошчилик қилмоқда.

Фирма миллий қолғу асбобларини ясаш, таъмирлаш ҳамда томоша уюштириш билан шуғулланипти.

САБЕР

Ҳамма ҳам едлашдек муродга етсин!

УМРИМ КҲУРАЙИВ

Фурсатлар лаззатин мисрага қўйдим,

Уқи, утган кунлар хушлик бахш этсин. Мен ҳам эслаганда уларга йўйдим;

Эслатиш... Эсламак... бу ҳам бир лаззат...
 Демак, ҳаётингда ўчмас дақиқа...
 Инсон, хотирангни асра, қил иззат,
 Орзудан яралсин буткул ҳақиқат!
 Фурсатлар, фурсатлар — ўчмас чироқлар...
 Сизни кўрмоқ бўлиб — нурга ўрайин.
 Қалбим ҳамишалик сизни сўроқлар,
 Бир ерга йиғилинг, умрим кўрайин.
 УРТАМИЗДА
 Уртамизда бордек масофа, йиллар уни яқин қилмади.
 Тўғри сўздан бўлмагин хафа,

Тилим эгри сўзни билмади. Сабабини излайман ҳамон, нега куйга куй бўлмайди жўр? Яшагандан яшар шу армон, Мен ўйлайман, сен ҳам ўйлаб кўр?!
 * * *
 Яхшилик ва ёмонлик доим Юрар эмиш йўлда ёнма-ён. Емонлиқни қилади хоин, Дўстдан келар яхшилик — аён! Емонлиқни минг пора тилсам, Топар эдим кунда — кўша кун. Қачонки бир яхшилик қилсам, Еруғ бўлар менга ўша кун!

ТАСКИН

Тушқунликка тушма, эй кўнгила, Ҳеч қилмасин элдан безгулик. Тақдир неин буюрса кўнгила! Бу ҳаётдан қидир эзгулик! Эзгулик — бу суврат, ё рўё... Аста-аста қадамнинг босгин. Ал-Сабрга қурилган Дунё: Эзгулик бу — таскин, ҳа, таскин!

«ИСЛОМ МАЪРИФАТИ»

«ЧОР» КИТОБ

«Чор китоб» «Куръони шариф»дан кейин иккинчи муътабар китоб сифатида Ажам мамлакатларида, илк ислом даврларида то Урсияни ниқилолгача бизнинг минтақаларда ҳам кўзга суртиб уқилган. Зеро араб тилини барча бирдай билмаган ва ушлаштирилмаган. Интилиш кучли бўлгани билан ўқув ва сабот, истеъдод бўлмагач, қўйлаб мусулмон кишилар илоҳий китобдан бебахра қолганлар.

«Куръон»ни таржима қилиш мушкул бўлгандан аҳли уламо илоҳий китобнинг шарҳини ёзиб, раият-ни исломдан бохабар қилишга бел болаган.

Шу бос бошқа тиллардаги каби форсий тилда ҳам илоҳий китоб мазмуни мундарижаси, фалсафий йўналиши, умуман маъзи шарҳ этилган қўлашмалар пайдо бўлган. Уларнинг энг саралари, бадиий гўзал ва оммаболари бизгача етиб келган.

Биринчи китоб «Ҳақ номи» IX асрда Бухорода яшаган Шарафиддин Бухорий қаламига мансубдир. «Билгил» деб номланувчи иккинчи китоб муаллифи Қозоқ Азимиқдидир. Шарият аҳкомлари қизиқарли масаллар, ҳикоятлар талқини билан тушунтириб берилган ушбу китоб эркин шеърин усулда ёзилган.

Жалолиддин Кудийнинг «Муҳиммотул-муслимин» насерий асари ҳам катта маҳорат билан ёзилган диний дурдонадир.

Охириги тўртинчи китоб «Пандиоман Аттор» аталиб, тасавуфий илмининг отахони Алишер Навоийнинг ўзининг «Мантиқ-ут-тайр» китоби билан мафтуун этган ширн замона Фаридудин Аттор қаламига мансубдир. «Чор китоб» мутлоасининг расмга айланиши, дарслик сифатида ўқитилиши босис — у Куръони карим мазмунини англаб етишда асосий қўлашмалардан биридир. Кейинги диний оливлар «Чор китоб»ни панж (беш) китоб қилишга жуда кўп уринишди. Улуғ Низомий ҳам ўз «Хамса»сининг ҳар бир достонда олоҳ ва пайгамбар ҳақида мингга яқин сатр яратган. У алам билан:

«Бирор бутхонаи ёшмакка қодир Эсангда, нега сен ёшмайсан охир», — дейди, ёки: «Авал пайгамбарни яратган худо, Кейин шонларин айлаган пайдо»,

— деб «Чор китоб» муаллифини ҳурмат билан тилга олади. Шонр бу китобга шак келтирмаслигини, унга бешинчи китобни киритиш имконсизлигини исботлаб, «Панж ганж» асарини ёзди. Унинг бу эзгу нияти «Хамса»нинг илк достони — «Махзан-ул-асор»да айтиб ўтилган: «Менинг бу «Махзан-ул-асор» ганжим, Илоҳий тўрт китобнинг бири ранжим».

Шайх Низомий улуғлаган «Чор китоб» яқинда эллик минг нусхада «Чулпон» нашриётида Олимжон Ёўри таржимасида дунё юзини кўрди. Илк бор ўзбек тилида жаранглаётган ушбу китобдан барча кишилар панд-насихат, ислом дини арқонлари ҳақида етарлича билим-маърифат олишлари, шубҳасиздир.

Бўрибой АҲМЕДОВ

ЎЗБЕК УЛУСИ

Олтин Урта давлатида ва темурийлар салтанатида феодализм бошбошдоқликлар, зарар низолар, қиргин жанглар авж олиши оқибатида XV асрнинг 20-йилларида Дашти Қипчоқнинг шарқий ҳудудларида кўчманчи ўзбеклар давлати тарқиб топди. Дашти Қипчоқнинг шарқий қисми Волга бўйларидан то Сирдарё шимолигача бўлган ҳудудларни ўз ичига олар эди. Олтин Урта, Янги ва Шайбон улуслари кирувчи турк ва турк-мўғул уруғлари XV аср форс манбаларида (Низомиддин Шомий, «Искандар мажҳули» (аноними), Шарафиддин Али Яздий, Абдураззоқ Самарқандий, Мирҳонд ва бошқаларнинг асарларида) ўзбек деган умумий ном билан аталадилар. Кўчманчи ўзбеклар деганда биз худди шу уруғ ва қабила-ларни кўзда тутамиз. Бу давлат 40 йилдан сал зиёд-

роқ вақт давом этган бўлса-да, аммо Урта Осиё ва Қозоғистон халқларининг кейинги тақдирларига катта таъсир кўрсатди. Ўзбеклар давлатининг асосчиси Абулхайрхон (1428 — 1468) бўлиб, у темурийлар салтанатини тор-мор келтирган Муҳаммад Шайбонийхон (1451 — 1510)нинг бобона-лони эди.

XV аср ўрталарига келиб ўзбеклар давлати Ҳозирги Қозоғистон ва жанубий-ғарбий Сибирь ўрнидаги жуда катта ҳудудларни ўз ичига олади. Бу давлатнинг қандай таркиб топгани, равиши ва ниқирози, XV асрда шу ҳудудларда кўчманчилик билан яшаган турк ва турк-мўғул қабила-уруғларининг ижтимоий-сиёсий аҳволи ҳозиргача тарих фанига унчалик маълум эмас. Хуллас, XV асрдаги ўзбеклар давлатининг ички тузуми яхши ўрганилмаган.

Шу даврдаги қозоқларнинг аҳволи ҳақида ҳам шуни айтиш мумкин. 1440-50 йилларда турк-мўғул уруғларидан бир қисми Абдул-Хайрхондан ажралиб (аҳтимол, унинг фармони билан) Хоразм, Чу воҳаси ва Етти-сувга кўчиб келиб, жойлашдилар. Шарқ манбаларида мана шу турк-мўғул уруғлари ўзбек-қозоқлар ёки қозоқлар деб аталади.

Кўчманчи ўзбеклар давлатининг ҳудудлари археологик жиҳатдан ҳам етарли ўрганилмаган. Шу давлат ҳудудлари озми-кўпми тилга олинган ёзма манбалар ҳам бизгача жуда кам етиб келган. Хуллас, Урта Осиё ва Қозоғистон халқлари тарихининг мана шу даври ҳам очилмаган қўриқлигича қолмоқда. Бу муаммони тўла ва узил-исил ҳал этиш келгусидаги Урта Осиё ва Қозоғистон халқларининг ўрта асрлардаги та-

рихи билан шуғулланувчи археологлар, тарихчилар, этнограф-алшуносларнинг ишидир. Энг муҳими, ҳали бу даврга ва шу мавзуга оид янги археологик, этнографик ва ёзма манбалар топилиши муаммонинг ҳал этилишига ёрдам беради.

Урта Осиё ва Қозоғистон халқларининг XV асрдаги тарихига доир археологик ва тарихшунослик асарларида қуйидагиларни айтиш мумкин: П. И. Левх. Археологическая поездка в Туркестанский край в 1867 г., СПб-1870; А. А. Кун. О плане и описании развалин.

Мазкур сатрлар муаллифи ўзига маълум бўлган ёзма манбалар, сайёҳларнинг хотиралари, археология ва этнография маълумотлари асосида Олтин Урданинг шарқий қисмида кўчманчи ўзбеклар давлати таркиб топши арафасидаги сиёсий аҳволи, мазкур давлатнинг кейинги ривожини, шунингдек, кўчманчи ўзбекларнинг темурийлар билан, қисман Мўғулустон ва қалмоқлар билан муносабатларининг айрим томонларини ўз талқиқотларимизда ёритишга интиламиз.

Ким голиб?

Суратчи Р. ШАРИПОВ

Ал-ҒАЗЗОЛИЙ

ФАРЗАНД ДУНЁГА КЕЛГАНДА

Фарзанд дунёга келган вақтда дастлаб қулогига азон айтиб, тақбир ўнимоқ даркор. Сўнг муносиб номлардан бирини қўймоқ ло-

зим. Қиз болага бир, ўғил болага икки қўй (топиламаса бир қўй) сўйиб, халққа маърака бермоқ керак. Тотли нарсдан томға қи-

либ, яъни (боланинг) тани, кўзи, бошига сурғай. Қиз топган хомуш, ўғил топган кўп шодланмағай. Икки-уч қиз туғулганда ҳам ота се-

виниб, садоқа бериб, шод бўлмай. Хотинини талоқ қилиш (қиз туғабаргани учун) гуноҳдир. Хусусан, аёл ҳомиладор вақтда талоқ қилиш гуноҳи азим — ҳаромдир. Хотин пок, ҳалол бўлмай, эрига хиёнат қилмағай. Шундай турмушда туғулган фарзанд пок юрак, фаросатли, ақлли бўлмай.

ТАРИХНИ УРГАНИШ

Паррандалардан энг кам уйқуси — хўроз. Езувчилардан — Саид Аҳмад. Фариқ шуки, хўроз ўзининг кўндоғида туриб қичиради, Саид Аҳмад ака тепанга келиб жаврайди.

Бир гал Асакада меҳмон бўлдик. Аллақайси колхоз боғида ярим кечагача гурунглашиб ўтирдик. Кун бўйи йўл юриб чарчаган эдик. Учта калавотга қатор қилиб жой солишган экан. Эркин Воҳидов билан мен ётиб дам олдик. Саид Аҳмад ака сигарет чекиб, кафтак радиосини эшитиб ўтиравердик.

Ухлаб қолман. Бир маҳал Саид Аҳмад ака елкамга туртиб уйғотди.

— Нохуш хабар айтаётганим учун ҳафа бўлмайсан, болам, — деди маънос оҳангда, — ҳозир радиога айтди: Англия қироличасининг ити ўлиб қолди.

— Суяк-пуяк тиқилгандирда, — дедим эсанга қотиб. — Бутун дунёда таъзия эълон қилинбди, — деди Саид Аҳмад ака, — кунглим бузилиб кетяпти.

— Хешлари номидан ҳамдардлик билдириб, телеграмма юборинг, — дедимда, бошимни бурқиб олдим. Мендан иш чиқмаганидан кейин Саид Аҳмад ака Эркин Воҳидовнинг бошига борди.

— Эркин, болам, — деди гўлдириб. — Сен эсли йигитсан. Ҳар балого ақлингн етади. Боядан бери бир нарсани билолмай бошим қотаяпти. Товуқнинг чап оёғидан қилинган табака ахши бўладики, ўнг оёғиданики?

Эркин ака «эй, қўйинг-э» деган эди, оқсоқол шип-шип юриб нари кетди.

Тагин кўзим қилинбди. Бир маҳал Саид Аҳмад ака ниқала калавот ўртасида туриб олиб қаттиқ-қаттиқ гапир бошлади.

— Билмаганим сўраб ўрганган олим, орланлиб сўрамаган ўзига золим, деган гап бор. Сенлар университетни битирган бўлсанг, мен ўқимасам бўлсам, сўрасам нима қилти? Мен ҳам тарихни билгим келади. Клара Цеткин нечанчи йилда туғилган?

Уқдан Эркин ака, буқдан мен норози тўнғиллаган эдик, оқсоқол «биринг шонр, биринг азувчиман деб мактанасаму, илминг — калпикка», деб нари кетди.

Уйқум бутунлай ўчди. Эркин аканинг оромини бузмаслик учун нафасимни ичмига ютиб ётавердим. Ярим соатлар ўтди. Туйқус Эркин аканинг калавоти фирчиллади.

— Уткиржон! — деди сенин, — уйқомисиз?

— Ҳа, — дедим — Кўрмай

Уткир ҲОШИМОВ КИЧИК ШУМЛИКЛАР

сизми чолни, уйқунинг белига тепди!

Эркин ака хўрсинди. — Ростдан ҳам Клара Цеткин нечанчи йилда туғилган эди? Боядан бери шуни ўйлаб ётибман.

Саид Аҳмад ака зипиллаб бошимизга келди.

— Мана энди бинойидек одам бўлдиларинг, болаларим! Ўзимнинг туғилган йилимни билмайману, Клара Цеткиннинг билан нима ишми бор! Турақолларинг! Ҳадемай тонг етади, чой иче-е-б, олди-қонди гаплардан гаплашиб ўтирамиз.

«МЕҲРИВОН ШОГИРД»

Езда Озод Шарафиддинов билан Фарғонада дам олдик. Тўй масмуни авжига чиққани учунми, худонинг берган кунни саҳарги ошга тақлиф қилишди. Хўроз қичқирмасдан туриш малол келади. Аммо айтилган жойга бормаслик ҳам одобсизлик.

Бир кун Озод ака иккинчи қаватдан хушламайроқ тушди.

— Чўрт побери, кечаси билан биқиним оғриб чиқди, — деди нолиб. — Даволаштига келганимизми, тўйма-тўй юришганим?

Санаторий дарвозасида одатгаддек машина кутиб турган экан. Физиллатиб олиб кетилди.

Тўйхонага йиришимиз билан «Умарала-ака-а!» деган ҳайқиринг янгради. Сўриток тағида ўтирган найнов, саксовулдек чайир одам салчиб туриб биз томонга келаверди. Эрталабдан қотиб олгани кўриниб турибди. Оёқлари чалишиб кетаяпти. Икки юзи тўйиб мош еган хўрознинг тожидек қип-қизил. Яна бир марта «Умарала-ака-а!» деди-да, Озод акани даст кўтариб, чирпирак қилиб айлангир бошлади. Домларнинг у юздан — бу юздан ўлавериб шилта қилиб ташлади.

— Бормисиз, Умарали ака! Соғмисиз, домлажон! Эшиқларлар тинчми, домлажон! Неваралар чопқиллаб юрибдими, домлажон! Соғинтириб юбордингиз-ку, домлажон!

Улгани ҳам бор бўлсин! Ҳар «домлажон» деганда Озод акани силкитиб-силкитиб кўяди. Озод ака «Мен... мен» дейди-ю «Умарали эмасман» дейишга болги одам қўймайди. Домла кечаси билан «биқиним оғриб чиқди» дегани эсимга тушиб, ачиниб кетаялман.

Бир зумда Озод аканинг бошигача төрлаб, қизариб кетди. Нуқул ҳансираб нафас олади.

Бояги одам домлани ерга қўйди-да, менга юзланди. — Абдулла-ака-а-а! — деди хайқириб. Кураш тушадиган полвонлардек кулочини кенг ёйганича, тепамга бостириб келаверди. Қарасам, қовурганим дазмоллаб ташлайди-ки! Шоша-пиша қўшқўллаб сўрашган бўлдимда, ўзимни одамлар орасига урдим.

Домла иккаламизни алоҳида хонга олиб киришди. Озод ака ҳамон ҳансираб нафас олар, пайдарпай рўмолча билан юзини артар эди.

— Бояги одам ким! — дедим нон ушатаёттиб. Домла эшитмадим, жавоб бермади.

— Ким, ҳалиги одам! — дедим чой қуйиб.

Домла бир чимирилдио, тагин индамади.

Ҳарқалай, ўша «меҳрибон шогирд» кимлигини жудаям билгим келарди.

— Домла, — дедим, — бояги одам ўзимизда ўқитганими?

Озод ака базўр чидаб ўтирган эканми, бирдан портлади.

— Ҳой! — деди қўлини паҳса қилиб. — Қанақа эзма одамсиз? Жингинг ўтире оласизми, йўқми? Билмайман! Эшитдингизми? Танимайман! Умуман танишни ҳам хоҳ-

майман! Уа ҳолимга қўясизми-йўқми?

Дамим ичимга тушиб кетди. Ташқари чиққонимизда шумлигим тутди. Озод аканинг кулоғига секин шипшидим.

— Умарали ака! Анови шогирдингиз келяпти. Ҳайрлашмоқчи, шекилли. Озод ака атрофга аланг-жаланг қаради-да, ўзини машинага урди.

— Ҳайданг, — деди эшикни ёпиб. — Ҳайданг, чўрт. побери! Тезроқ кетайлик шу ердан.

«ГУРУЧ» ОПЕРАЦИЯСИ

Саид Аҳмад ака девзира гуруч танлашга уста. Бир гал азда-базда Кўкон бозорига кириб, Чўнгарнинг гуручидан харид қилдик. Саид Аҳмад ака — 30 кило, мен — 30 кило. Мезбонлар гуруч солинган қоғоз қопларни вагонга чиқариб беришди. Поезд жилганидан сўнг устоз билан алла-паллагача гурунглашиб ўтирдик. Кейин ухлаб қолман.

Бир маҳал галати шатир-шутур товуддан уйғониб кетдим. Қарасам, купе шифтида хира чироқ ёниб турибди. Саид Аҳмад ака майкачан бўлиб ўриндиққа ўтириб олган. Олдида иккитте қоп. Менинг қопимдаги гуручни ҳовучлаб-ҳовучлаб олади-да, ўзининг қопига солди.

— Ҳорманг, устоз! — дедим. — Нима ҳаракат?

— Уйғондингми? — деди оқсоқол киройи меҳр билан, — Ухлайвер, болам, чарчагансан, ухлайвер. — Шундай деб юмушини бамайлихотир давом эттираверди. — Мен билан ишинг бўлмасин, — деди тушунтириб. — Шунанга, ярим кечадан кейин эсим жиндай қирарли-қирарли бўлиб қолади. Нима қилаётганими ўзим билмайман.

Ҳайрон бўлдим. — Эсингиз қирарли-қирарли бўлса, нега ўзингизни гуручингизни менинг қопимга солмайсизда, менкини ўзингизнинг қопингизга соласиз?

Саид Аҳмад ака хотиржам қараб қўйди: — Унда сепсем жинни бўлман-да, болам!

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги

Бош муҳаррир: Шодмон ОТАБЕК ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Шухрат ЖАББОР Анатолий КУДИНОВ Мирпўлат МЇРЗО Тоҳир РАҲИМОВ Ислом УСМОНОВ (бош муҳаррир ўринбосари)

Еқубжон ХУҲАМБЕРДИЕВ Бобоҳон ШАРИПОВ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Бўривой АҲМЕДОВ Воҳид АЪЗАМОВ Билол АМИНОВ Шоҳруҳ АҚБАРОВ

Саядмаҳмуд АҚБАРОВ

Меҳмонқул ИСЛОМҚУЛОВ Жамола КАМОЛ

Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ

Сафар ОСТОНОВ Ҳабиба ФАЙЗИЕВА Еқуббек ЯҚВАЛХУҲАЕВ Нурали ҚОБУЛ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, Тошкент-35, А. Толстой кўчаси, 1.

Телефонлар: 32-36-42, 32-35-29, 44-29-09.

Индекс: 64600. ЖУМА КУНЛАРИ ЧИ. ҚАДИ.

Муҳарририятга келган қўлбазмалар (2 оралиқда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар эътиҳосидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмаҳонаси, Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32.

Буюртма № Г-25. 21900 нусхада босилди.

Афандиқул ХУРЖУНИ

Изоҳнинг ҳолати йўқ. Мусаввир Р. ЭГАМБЕРДИЕВ

ХАНДАЛАР

Топилмалар идорасига бир киши келиб, сўрабди: — Кеча мен автобусда унутиб қолдирган бир шиша ароқни ҳеч ким олиб келмадимми?

— Йўқ, аммо уни ичган одамни олиб келишди. * * *

Полициячи ёш хонимга деди: — Кечирасиз, хоним, бу кўлда чўмирилш таъқиқланган.

— Нега бу ганин ечимасимдан олдин айтмадингиз? * * *

Хотин эрига деди: — Ойимни шаҳарга олиб бориб, томоша қилдирсанг бўларди.

Эр кўл силтаб, жавоб қилди: — Фойдаси йўқ, чунини у барибир қайтиш йўлини билади. * * *

Ҳарбий хизматта янги келганлар сафи олдида қомандир шундай деди: — Эсинларда бўлсин,

армияда асосий нарса — интизом, меҳнат, ўқиш! Шу маҳал сафда турғалардан бири луқма ташлади:

— Тўғри! Ўқиш, ўқиш ва яна ўқиш, — Ким айтди бу гапни? — деб сўради қомандир. Сафдан яна садо келди: — Ленни.

— Ленни, сафдан чиқинг! * * *

Балчиқда ағанаб ётган мастга милиционер яқинлашиб, сўради:

— Бу ерда нима қилиб ётибсиз? — Сен ўзинг кимсан? — Мен милиционерман.

— Денгиздаганими ёки қуруқликдаги? — Билмасам, ҳарқалай, қуруқликдагисини бўлсам керак.

— Унда бор, йўлингдан қолма, денгизчиларнинг ишига аралашма.

Ш. ЭРГАШ ўғли тайёрлаган